

Karma och återfödelse*

Med teorin om återfödelse uppstår många frågeställningar.

Som till exempel: om alla människor återföds, föds det då några nya individer och varför? Om i dag levande människor redan har funnits, hur uppkommer befolkningsökningen? Och vidare om återfödelse teorin stämmer, ur vad har då vår planet jorden uppstått?

Återfödelse innebär att den fysiska kroppens död inte är slutgiltig, att den inte innebär slutet på vår existens, utan att något från varje människa lever vidare. Denna uppfattning finns i de allra flesta religioner på ett eller annat sätt. Utan denna ingrediens i religiös tro, skulle Gud och livet vara meningslösa. Att acceptera återfödelsen som en sanning, är att medge en vidare form av liv, som inte släcks ut med kroppens destruktion.

Yoga lär att kroppens fysiska aspekter bara utgör ett sätt, ett instrument genom vilken en specifik kraft kan fungera. Vi har, som en del av vårt väsen, en fysisk kropp och en mer subtil del, som är sinnet. Till grund för allt detta är *karana-sharira*, den kausala kroppen. Sanskritordet *sharira*, eller organ, åsyftar det som genomgår en nedbrytning, det som inte är bestående.

Detta ämne behandlas i Bhagavad Gitas andra kapitel. Bhagavad Gita berättar om Shri Krishnas andliga läror för sin vän och lärjunge Arjuna, som kämpade i slaget vid Kurukshetra i Indien. Då var Arjuna befälhavande general över Pandavas läger, som försökte få kontroll över Indiens huvudstad (som då låg nära New Delhi). Självt var Krishna körsven åt Arjuna.

Denna episka strid ägde rum mellan medlemmar av samma familj, som var uppdelad i två klaner. När Arjuna stod på plats på slagfältet och såg alla sina släktingar beredda att kämpa mot varandra, undrade han om han verkligen skulle vara delaktig i det förestående blodbadet. Bland hans motståndare fanns Vishva, hans egen farfar. Arjuna hade stöd av sina lärjungar och vänner när han tog ställning i detta krig. Han hade gjort allt för att undvika det, enligt Sri Krishnas råd, och försökt övertyga sina motståndare att det fanns andra alternativ än krig. Men de ville inte lyssna på honom. När hans ansträngningar misslyckats och krigshotet blev överhängande, blev Arjuna verkligen ledsen över perspektivet att behöva strida mot sina släktingar. Så han vände sig åter till sin vän och rådgivare Krishna.

Krishna svarade då att han inte borde visa svaghet eller feghet inför sina anhängare, utan gå sin väg; det oförstörbara kan inte förstöras, kroppens död är bara en yttre händelse, däremot är människans själ, dess essens oförstörbar.

Om vi accepterar principen om återfödelse, måste vi också acceptera ett flertal faktorer som ligger utanför vetenskapens gränser. Moderna vetenskapliga teorier gör gällande att livet på jorden i begynnelsen var omöjligt, på grund av ogynnsamma förhållanden. Men frågan uppstår i samma ögonblick som vetenskapen påstår att livet, som vi känner det, inte fanns vid jordens ursprung: hur och ur vad uppstod livet vid den tidpunkt då jorden förmådde ta emot det?

När planeten till sist kyldes ned, uppstod det encelliga livet som en byggsten i den biologiska sfären. Varje steg i utvecklingen fortsatte på ett målinriktat och intelligent sätt, med en överraskande effektivitet, fram till dess att första människan blev till för ca en miljon år sedan**. Detta måste rimligen tolkas som ett tecken på förekomsten av en underliggande kraft, en intelligens. Utvecklingen från en enskild cell till en mycket komplex flercellulär organism,

där sinnet framträder och förmår människor att arbeta, tänka och leva, är ännu inte vetenskapligt förklarad.

Teoretiskt relaterat till detta ämne, är vetenskapliga försök att utforska universum och fastslå dess storhet och dimensioner. Inget liv jämförbart med vårt jordeliv har ännu upptäckts i andra delar av universum. Inte heller råder det en allmän uppfattning om att sådana livsformer skulle kunna förekomma på andra planeter. Vårt synsätt och slutsatser är emellertid alltid begränsade av våra sinnen samt vår förmåga att förstå, oavsett hur känsliga och sofistikerade våra vetenskapliga instrument kan bli. Är det då inte kortsiktigt och snävt att tro att liv inte kan finnas någon annanstans än på jorden?

Forskare talar om levande och livlös materia. Den materia som kan bilda levande vävnaders protoplasma definieras som levande, medan materia som saknar livstecken kallas livlös. När livsprincipen försvinner från protoplasma, som är oskiljaktigt från levande materia, är cellerna i protoplasman dömda att dö. Den biologiska processen börjar genomgå en degeneration, som innebär att materians beståndsdelar faller sönder och återgår till sin ursprungliga status. Det finns ingen kraft eller intelligens för att förhindra detta, så det blir det slutliga ödet för all levande materia och därmed för alla människor.

På vilket sätt följer vår kropp en sådan utveckling? Kroppen uppstår och blir levande, unik och speciell, med ett beteende som skiljer sig från död materia. Men när livet försvinner återgår kroppen till enkel, livlös materia.

Med tanke på, att kroppens levande vävnader och den livlösa materien som är dess slut, är framställda av liknande substans (elektroner, protoner etc) är frågan, hur dessa två kan skilja sig så dramatiskt. Vem skapar den levande kroppen, vem är det som bygger och sen upplöser den, och varför intar den egenskaper så olika den livlösa materiens?

Om vi erkänner, att det finns något bortom materien, något bortanför det rent fysiska, som uttrycker sig självständigt och som finns i bakgrunden som en högre intelligens, förklaras denna kreativa utformning av materia och den fysiska existensen på jorden. Då har vi också en rationell förklaring, som står i samklang med återfödelseprincipen.

Det är samma extrafysiska intelligens, som utvecklar varje enskild kropp, så att den blir ett tjänande instrument. Kroppen är endast en dimension av liv och dess förstörelse omfattar inte dess väsen som förblir opåverkat. Med tiden kommer detta väsen att befolka så många kroppar det behöver, för att uppfylla sitt slutliga mål. Alla fysiska kroppar har det gemensamma ödet att födas och dö, medan den andliga strävan sträcker sig mot en odödlig tillvaro.

Återfödelsens gissel

Från Shri Krishnas dialog med Arjuna i Bhagavad Gita kapitel 2 lär vi att: "klok är den som inte sörjer vid kroppens död ". Döden påverkar oss inte såsom vi tror. Arjuna får veta att alla de som är samlade för att kämpa i slaget vid Kurukshetra "... fanns i det förflutna, är med nu och kommer att finnas senare". Indirekt styrker denna entydiga framställning av återfödelseprincipen det faktum, att vi egentligen inte bör beröras av döden. Kroppen är ett övergående, biologiskt fenomen, medan den inre kraft som använder kroppen, inte påverkas av döden.

Tänk ett ögonblick på den fysiska kroppen. Aldrig densamma, alltid i förändring. Inom en genomsnittlig livslängd på 50 till 70 år utvecklas den från barndom, tonår, vuxenliv till ålderdom med en ultimativ slutstation, som är döden. Precis som vi byter ut gamla, utslitna kläder mot nya, så är det

med en kropp, när den har blivit för gammal eller oförmögen att uppfylla sin uppgift – då byter själen kropp med en ny födelse. Det är därför som Arjuna erinras av sin lärare, att vise män aldrig sörjer kroppens död - de vet att en ny kropp ersätter den.

Påverkade av tidigare födslar, uppstår de särdrag och skillnader som manifesteras hos det nyfödda barnet. Vetenskapen förklarar dessa skillnader genom att peka på kromosomer och gener hos föräldrarna, men det finns tecken på en högre intelligens i arbetet. I varje skede av det befruktade äggets tillväxt och utveckling, verkar denna intelligens vars vidd och djup är oförklarliga.

Hur uppstår denna intelligens? Påståendet att den ryms i den lilla äggcellen, kan tolkas så att cellen saknar intelligens före befruktningen. När ägget befruktas, är utvecklingsprocessen under inverkan av en stor och målinriktad intelligens som inte kommit till uttryck tidigare. Hur uppstår då denna intelligens?

Inga rimliga svar har hittills lämnats på denna fråga, ur strikt neurofysiologisk synpunkt. Många skillnader kan förklaras genetiskt, men de enskilda organen har många unika egenskaper. Hur kunde de utvecklas och formas till vissa mönster?

Kroppens erfarenhet anses utgöra den grova fysiska aspekten av vårt väsens kärna - ett självmedvetet "jag". Helt naturligt är "jaget" påverkat av allt som berör kroppen. Om vi till exempel skär bort ett finger, upplever vi känslan av en förlust, att vi förlorat en del av vår egendom, något som var "mitt", låt vara, skilt från själva "jaget". Detta är en utvidgning av en rent fysisk dimension av kärnan.

Det är sålunda i relation till "jaget" som kroppen utvecklas från början,

där "jaget" ska fungera i och genom en kropp, som är "avsedd" för specifika syften. Kroppen utvecklas därför på ett karakteristiskt sätt genom denna högre intelligens, som kommer att styra och kontrollera hela livsprocessen fram till döden.

Efter att individens kropp har dött, överlever övriga beståndsdelar.

Sukshma-sharira, som är källan till alla erfarenheters förnimmelse, påverkar vårt tänkande, attityder, känslor och beteenden. I efterkommande återfödelser kommer den att på samma sätt kvarstå och inverka på våra tankar, handlingar och beteende. Till detta kommer tendensen att reagera olika i olika situationer - att äga, undvika eller ignorera vissa ting under inflytandet av principerna *raga* (attraktion) och *dvesha* (aversion).

Alla dessa subliminala intryck, så kallade *samskâras* dröjer kvar inom oss, som latent kraft. Det är därför vi så ofta känner, att mycket återstår för oss att göra i livet. Vi har känslan av att behöva lära oss mera eller att många av våra projekt och insatser ännu inte är avslutade. Om det bara fanns ett enda liv att leva, skulle vi aldrig förmå förverkliga alla våra uppsatta mål, vår önskan och vilja till trots. Nyskapta *samskâras* skulle bli resultatet och allt annat ofullbordat.

Döden är slutet för kroppen och dess uppgift i livet, som det begagnade instrumentet för att realisera våra *samskâras* givna uppgifter. För förverkligandet behövs då en ny kropp. Man kan fråga om det är rimligt att tro, att "någon" skapar kroppen medan "jaget" föds ur intet? Är det inte mer sannolikt att de latent *samskâras* är ansvariga för detta?

Patanjali anger tre huvudsakliga effekter, som produkter ur *samskâras*: *jati*, *ayu* och *bhoga*. I människosläkten utgör *jati* mallen till den fysiska kroppen, medan *ayu* står för dess livslängd och *bhoga* för människans potentiella erfarenheter via kroppen. *Samskâras* lagras i en inre subtil kropp (*hridâya*),

där de agerar i bakgrunden vid valet av en lämplig fysisk kropp. Utvecklingen av det befruktade ägget påverkas av de specifika *samskâras* som är aktiva vid detta tillfälle.

Hela detta utarbetade system styrs genom en särskild grupp av aktiverade *samskâras*, som sedan står för utvecklingen av en kropp lämpad för jag-principens framtida upplevelser. Dessa *samskâras* aktiveras inte direkt, utan först i kontakt med den högre intelligensen.

Folk undrar ofta varför vi inte minns våra tidigare liv! Men vi har svårt att komma ihåg många detaljer i våra nuvarande liv, vi minns vissa markerande händelser, men tappar det mesta i glömskans djup. Samma princip gäller för våra tidigare liv, som förekommit oberoende av minnesförmågan, därför blir frågan irrelevant.

Ett helt livs erfarenheter kan inte inrymmas i den objektiva medvetenheten, men alla erfarenheter lagras i *hridâya*, sinnets djupare skikt. Generellt kan dessa specifika livsavtryck inte inhämtas och föras över till medvetenhetens fält. Endast i sällsynta fall har människor med speciell begåvning kunnat minnas sina tidigare liv.

Det omedvetna fältets djupa skikt i medvetandet, *hridâya*, kan kontrolleras speciellt genom att slumrande *samskâras* kan tas fram i medvetandet.

Mental koncentration är den bästa metoden för denna sällsynta kontrollprestation.

* Termen återfödelse torde vara bättre i sammanhanget än synonymorden reinkarnation, själavandring eller pånyttfödelse. Begreppet reinkarnation inskränker definitionen till ett förkroppsligande i en ny köttslig lekamen, medan själavandring och pånyttfödelse har otvetydiga konnotationer till grekiskan *μετεμψύχωσις* (metempsychosis) respektive den kristna symbolen pånyttfödelse. *Redaktörens anmärkning.*

** Sagt under 60-talet. Denna datering är under ständig omprövning: *Red. anm.*